

WENEN, GOED OP WEG

AANKOMST

Met de trein of het vliegtuig

Het centraal station van Wenen is rechtstreeks verbonden met het metronetwerk (U1). Voor de snelste en meest comfortabele reis van de luchthaven naar het centrum kun je de City Airport Train (CAT) nemen (elke 30 minuten, 16 minuten naar Wien Mitte (U3), kaartje €14,90, cityairport.train.com). Info: ► blz. 108.

EN DAN?

Waar koop ik kaartjes voor het openbaar vervoer?

In Wenen heet het openbaar vervoer 'Öffis'. Kaartjes kunnen worden gekocht bij automaten op alle metrolijnen of op de stations. Online betalen is mogelijk via de ivie-app en de WienMobil-app. Een abonnement wordt aanbevolen (24/48/72 uur, €8/14,10/17,10; wienerlinien.at). De Vienna City Card biedt, naast de netwerkkaartfunctie, kortingen bij veel attracties (24/48/72 uur, €17/25/29; vien.nacitycard.at). Info: ► blz. 109.

Grappen op het podium

STARTKLAAR

Koop je tickets online.

Dit bespaart je wachtrijen en is soms goedkoper: veel reserveringen zijn op korte termijn mogelijk, maar voor speciale attracties (zoals de Spaanse Rijschool, de Weense Staatsopera en cabarets) is het raadzaam om al thuis te reserveren. Overweeg of de Vienna Pass de moeite waard is (viennapass.nl).

VERKENNEN

Verken Wenen door een panoramisch uitzicht over de stad.

Beklim de Stephansdom! Het centrum ligt aan je voeten en het uitzicht strekt zich uit tot aan de nieuwe skyline langs de Donau en de Kahlenberg. De zuidtoren biedt het mooiste uitzicht, maar het uitzicht vanaf de noordtoren is ook fraai – er is een lift (► blz. 18).

Wat een verschil met vroeger: ooit wandelden alleen leden van de koninklijke familie in de kasteeltuin

EN GAAN!

Waar ga ik als eerste naartoe?

Bij de Stephansdom bevind je je in het hart van het historische centrum. Dwaal door de smalle straatjes en ontdek de wijk op je eigen tempo (► blz. 18). Sluit je eerste dag af aan het Donaukanal (► blz. 51).

En bij regen?

Afhankelijk van je interesses kun je naar het Wien Museum, het Kunst- of Natuurhistorisch Museum, en dan naar een café.

Wenen is gastvrij en liberaal

ADEMPAUZE

Wat zijn goede plekken om even rustig onder te dompelen in de sfeer van de stad?

Meer dan de helft van Wenen bestaat uit groen. Het Stadtpark, de Burggarten en de Volksgarten omringen het stadscentrum. Zoek een mooi groen plekje en doe zoals de Weense bevolking: ontspan en kom tot rust.

DE AUTEUR

Ik ben geen fan van het centrum: te hectisch, te krap. Ik geef de voorkeur aan de groene zones aan de westkant van de stad, waar de stedelijke jungle overgaat in het Wienerwald. Daar vind je me op mooie dagen.

GOED AANGEKOMEN

Op de volgende twee bladzijden lees je over de geschiedenis en de indeling van de stad en hoe de mensen er leven.

WENEN IN CIJFERS

1

INTERNATIONAAL ERKEND NATIONAAL PARK (DONAU-AUEN) LIGT GEDEELTELIJK OP HET GRONDGEBIED VAN WENEN.

3,3

MILJOEN BEZOEKERS KWAMEN OOIIT NAAR HET DONAU-INSELFEST. DAT IS ONGEVEER NET ZOVEEL ALS HET TOTAAL AANTAL INWONERS VAN DE STAD.

31,7

MILJOEN PASSAGIERS LANDEN ELK JAAR OP DE LUCHTHAVEN.

1,014

MILJARD EURO HEEFT HET NIEUWE CENTRAAL STATION VAN WENEN GEKOST. DE BOUW WERD IN 2014 VOLGENS PLAN VOLTOOID.

63

KM AAN STRAND NODIGT IN DE ZOMER UIT OM VAN HET WATER EN DE ZON TE GENIETEN.

53

% VAN HET STADSGBIED BESTAAT UIT GROEN EN WATER: TUINEN, PARKEN, BOS, DONAU EN LANDBOUWGBIEDEN.

2:05:08

IS HET PARCOURSRECORD VAN DE VIENNA CITY MARATHON. DIT IS - TYPISCH VOOR DE WEENSE GEMOEDELIJKHEID - EEN VAN DE LANGZAAMSTE TIJDEN VAN VERGELIJKBARE STADSMARATHONS.

83,9

JAAR IS DE GEMIDDELDE LEVENSVORWACHTING VAN VROUWEN IN WENEN. MANNEN WORDEN MET 78,6 JAAR OOK IN WENEN IETS MINDER OUD.

197.209

STUDENTEN MAKEN WENEN TOT DE GROOTSTE UNIVERSITEITSSTAD IN DUITSTALIG GEBIED.

65,8

°C LIGGEN TUSSEN ZOMER EN WINTER - ZO GROOT IS HET VERSCHIL TUSSEN DE HOOGSTE EN DE LAAGSTE TEMPERAUAUR DIE OOIIT WERDEN GEMETEN.

99,9

% VAN DE STOELN IN DE WIENER STAATSOPER IS ALTIJD BEZET. DAARVAN KUNNEN DE MEESTE ANDERE PODIA SLECHTS DROMEN.

171

M BOVEN DE ZEESPIEGEL LIGT DE STEPHANSPLATZ.

220.000

SOCIALE HUURWONINGEN TELT DE STAD. DAARDOOR KAN CIRCA EEN VIJFDE VAN DE WEENSE HUISHOUDENS BETAALBAAR WONEN.

5

MAAL PER DAG GAAT HET WEENSE OPENBAAR VERVOER DE WERELD ROND, DAGELIJKS 211.000 KM.

180

VERSCHILLENDE NATIONALITEITEN TELT DE BEVOLKING VAN WENEN.

900

FORTEINEN IN DE STAD LEVEREN VERS BRONWATER UIT DE BERGEN TEGEN DE DORST - HET WORDT ZONDER POMPEN DE STAD BINNENGEVOERD.

582

HA AAN WIJNGAARDEN LEVEREN JAARLIJKS 2 MILJOEN LITER WIJN - DAT KAN VAN GEEN ANDERE STAD WORDEN GEZEGD.

BOTANIE

Ook de bloemenliefhebbers komen aan hun trekken: bij Schloss Belvedere hoort de **Alpengarten** 7, een van de oudste alpentuinen van Europa met circa vierduizend verschillende soorten (eind mrt.-begin aug. dag., €4,50/3,50). Ook de door keizerin Maria Theresia gestichte en door de universiteit onderhouden botanische tuin (dag., toegang gratis) is via het Schlosspark bereikbaar.

res Belvedere zijn de woon- en pronkvertrekken van prins Eugenius te bekijken en in de Orangerie vinden bijzondere exposities plaats. In de Prunkstall hangt middeleeuwse kunst.

Het **Oberes Belvedere**, dat de prins voor representatieve doeleinden gebruikte, biedt een fantastisch uitzicht op de paleistuin, met daarachter het silhouet van Wenen. In de pronkzalen van het paleis is de belangrijkste collectie Oostenrijkse kunst vanaf de middeleeuwen tot heden ondergebracht, met daarbij topstukken van internationaal gerenommeerde kunstenaars als Claude Monet, Vincent van Gogh en Max Beckmann. Hoogtepunt is de grootste verzameling werken van Gustav Klimt ter wereld. Wereldberoemd zijn zijn met veel goudtinten gemaakte *De Kus* en *Judith I* – iconen van de Weense Jugendstil.

DE OVERKANT VAN DE GÜRTEL

De drukke Gürtel scheidt het Belvederecomplex van de Schweizergarten, waar zich aan de westzijde – met uitzicht op het moderne Hauptbahnhof – het **Belvedere 21** 8 bevindt. De kern van de wisselende tentoonstellingen bestaat uit Oostenrijkse kunst uit de 20e en 21e eeuw.

Achter het museum doemt het **Arsenal** 9 op, een reusachtig militair complex dat werd gebouwd na de Maartrevolutie van 1848. Van de oorspronkelijk 72 massieve bakstenen gebouwen – in neogotische-Moorse-Byzantijnse stijl – is het merendeel behouden gebleven. Hier begon de periode van de door de keizer geïnitieerde bouwprojecten, met als bekroning de aanleg van de majestueuze boulevard en de omliggende monumentale bouwwerken. Hier is het **Heeresgeschichtliches Museum** gehuisvest, waarvan het motto 'Oorlogen horen in het museum' weer schrikbarend actueel is.

→ OM DE HOEK

Het nieuwe **Wiener Hauptbahnhof** van Wenen, dat in 2014 werd geopend, is een voorbeeld van succesvolle 'urban mining': in totaal werd 1,5 miljoen ton aan bouwmaterialen van het oude station direct op de bouwplaats hergebruikt. De nieuwe wijk **Sonnwendviertel**, die aansluit op het Hauptbahnhof, is eveneens gelukt: deze is opgebouwd rondom een park van 7 ha.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Karlskirche 1: karlskirche.at, ma.-za. 9-18, zon- en feestdagen 11-19 uur, €9,50/5 incl. orgelgalerij, panoramisch terras, schatkamer en kerkmodel.

Wien Museum 2: wienmuseum.at, di.-zo. 9/10-18, do. tot 21 uur.

Otto-Wagner-Pavillon 3: apr.-okt. vr.-zo. 10-13, 14-17 uur, €5, tot 19 jaar gratis.

Belvedere 6: belvedere.at, Oberes Belvedere dag. 9-19 uur, €21,50; Unteres Belvedere dag. 10-18 uur, €18,50; combiticket €29,90, tot 19 jaar gratis, tuin gratis toegang.

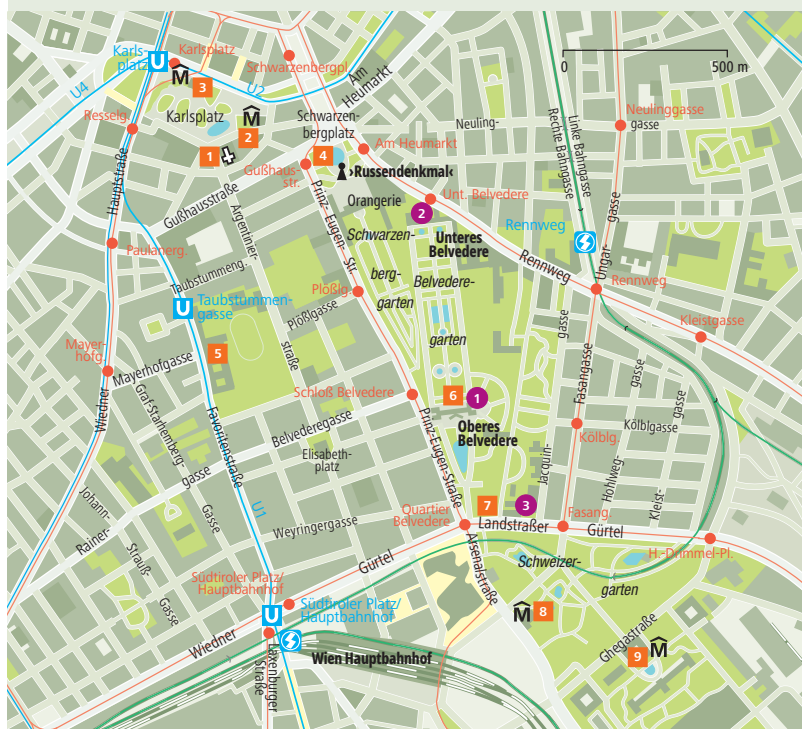
Belvedere 21 8: Arsenalstraße 1, belvedere.at, di.-zo. 11-18, do. tot 21 uur, €11, tot 19 jaar gratis.

Heeresgeschichtliches Museum 9: hgm.at, dag. 9-17 uur, €7, tot 19 jaar gratis.

ETEN EN DRINKEN

Het elegante **Schlosscafé** 1 in de Oberes en het moderne **Parkcafé** 2 in het Unteres Belvedere serveren ontbijt, koffie en gebak (vanaf €5,70), zoete klassiekers en seizoenshoofdgerechten (don-group.at, dag. 10-18 uur, €-€€).

Daniel Bakery 3 (Landstraßer Gürtel 5, hoteldaniel.com, dag. 6.30-24 uur, ontbijtbuffet 10-12 uur, €€) in het hippe Hotel Daniel is een van de populairste plekken in de buurt. Brunch op za., zon- en feestdagen.

Uitneembare kaart: E-H 6-8 | Metro: U1, U2, U4 Karlsplatz, U1 Südtiroler Platz/Hauptbahnhof

MUSEUMLANDSCHAP VAN WENEN

Ga zeker niet proberen om de belangrijkste musea van Wenen allemaal in één keer te bezoeken! Dat gaat namelijk niet lukken, zelfs niet in de winter, als je er twee weken voor uittrekt en daarbij alle andere activiteiten schrapt. Dat ligt niet alleen aan het aantal musea (afhankelijk van de definitie tussen de honderd en driehonderd; kijk voor een overzicht op wien.gv.at onder 'Kultur & Freizeit'), maar zeker ook aan de enorme omvang van de museumcollecties zoals die in de loop van de eeuwen in de Donaumetropool zijn verzameld.

Het komt er dus op neer verstandige keuzes te maken. Toppers onder de musea zijn het Kunsthistorisches en het Naturhistorisches Museum (► blz. 35), de collecties in de Hofburg en het Albertina (► blz. 25), en het Leopold Museum en MuMok in het MuseumsQuartier (► blz. 47). Ze liggen allemaal op loopafstand van elkaar en kunnen worden aangevuld met het Wien Museum (► blz. 39), Museum für Angewandte Kunst (► blz. 35), de exposities in het Schloss Belvedere en het Belvedere 21 (► blz. 39), en de keizerlijke pracht en praal in Schloss Schönbrunn (► blz. 66).

TIPS VOOR HET BEZOEKEN VAN DE WEENSE MUSEA

Veel musea zijn maandag gesloten en woensdag of donderdag tot laat in de avond geopend. Er zijn verschillende **combitickets** te koop, bijvoorbeeld Schloss Schönbrunn & Hofburg, Kunsthistorisches Museum & Schatzkammer en Leopold Museum & MAK. Kinderen en jongeren tot 19 jaar kunnen meestal gratis naar binnen. Met de diverse Wien-Karten (► blz. 109) krijg je bij de belangrijkste musea aanzienlijke korting of zelfs gratis toegang. Eenmaal per jaar, begin oktober, organiseert de publieke omroep ORF de **Lange Nacht der Museen**. Dan zijn 130 Weense musea tot middernacht geopend. Bovendien worden er talrijke extra rondleidingen gehouden; een kaartje kost slechts €19/16 (langenacht.orf.at).

Pling, plang, plong. In het Klangmuseum is alle ruimte om te experimenteren met geluiden en muziek. Hier kan iedereen zich een componist wanen

WENEN - VAN JUGENDSTIL NAAR MODERN

De keizerlijke pronkzucht uit de tijd van de Habsburgers lijkt in eerste instantie alles te overschaduwen. Maar ook de periode van het fin de siècle, toen de ondergang van de monarchie zich al aankondigde, en de gouden jaren 20 van de vorige eeuw, met de eerste verwijzingen naar de moderne tijd, hebben hun sporen in het stadsbeeld achtergelaten. Doe een rondje architectuurgeschiedenis, van jugendstilvilla's tot sociale woningbouw.

VILLA IN HET GROEN

Ernst Fuchs Privatmuseum

📍 kaart 3, A 2

Diep verscholen in het groen buiten de stad ligt de villa (1885-1886) die jugendstilarchitect Otto Wagner voor zichzelf en zijn echtgenote Louise bouwde. Ernst Fuchs, de voornaamste representant van het Weense fantastisch realisme, heeft de villa in 1972 gekocht en ingericht als museum voor zijn eigen werk – schilderijen, beelden en meubels.

Hüttelbergstraße 26, ernstfuchsmuseum.at, U4: Hütteldorf, bus: 52A of 52B (Freyenthurm-gasse), €14/9

KUNST EN BROOD

Ankerbrotfabrik 📍 kaart 3, C 3

In 1891 werd op de Laaerberg in de wijk Favoriten de brood- en banketfabriek Anker gesticht. Architect van dit bakstenen gebouw was Friedrich Schön, destijds een belangrijk industrieel architect en leerling van Theophil Hansen. Binnen 10 jaar groeide de fabriek uit tot de grootste bakkerij van Europa. Het markante gebouw staat er nog, maar de productie is naar elders verhuisd. Het historische complex is vervolgens vak-kundig gerenoveerd en biedt nu plaats aan talrijke galeries, zoals de fotogaleries Ostlicht en Anzenberger en het Caritas Atelier 10. Dat maakt de oude broodfabriek tot een mooie bestemming voor architectuur- en kunstliefhebbers.

Absberggasse 27, brotfabrik.wien, U1: Reumannplatz, tram 6: Absberggasse

WENEN GEEFT GAS

Gasometer 📍 kaart 3, D 3

In 1899 werden in de wijk Simmering vier enorme gasopslag tanks geopend. Eind vorige eeuw werden de inmiddels buiten gebruik gestelde gashouders door vier toparchitecten tot een nieuwe woonwijk verbouwd: Jean Nouvel, Coop Himmelb(l)au, Manfred Wehdorn en Wilhelm Holzbauer gaven ieder een gashouder opnieuw vorm; de buitenkant bleef als industrieel monument behouden. Het terrein is enorm: in elk van de vier gashouders zou een reuzenrad passen. Er zijn woningen, een studentenhuis, een bioscoop en een klein winkelcentrum in ondergebracht. Bovendien is hier de afgelopen jaren de Music-City ontstaan: naast verschillende opleidingsinstellingen, zoals een jazzconservatorium en een popacademie vinden muzikliefhebbers in de Gasometer het Musikhaus Klangfarbe en een muziekpodium onder hetzelfde dak.

Guglgasse/Eyzinggasse/Döblerhofstraße, gasometer.at, U3: Gasometer

KUNST AAN DE RIVIER

Wienflussportal 📍 kaart 2, F 5

Het stadspark is niet alleen bedoeld voor recreatie. Op de plek waar de overkluisde rivier de Wien weer zichtbaar wordt, vind je bij de ingang van het park het Wienflussportal (1903-1906). Deze sierlijk gedecoreerde constructie heeft trappen die naar de rivier leiden, met beelden aangeklede kademuren en twee paviljoens van de